

2009

Bolagsstyrningsrapport

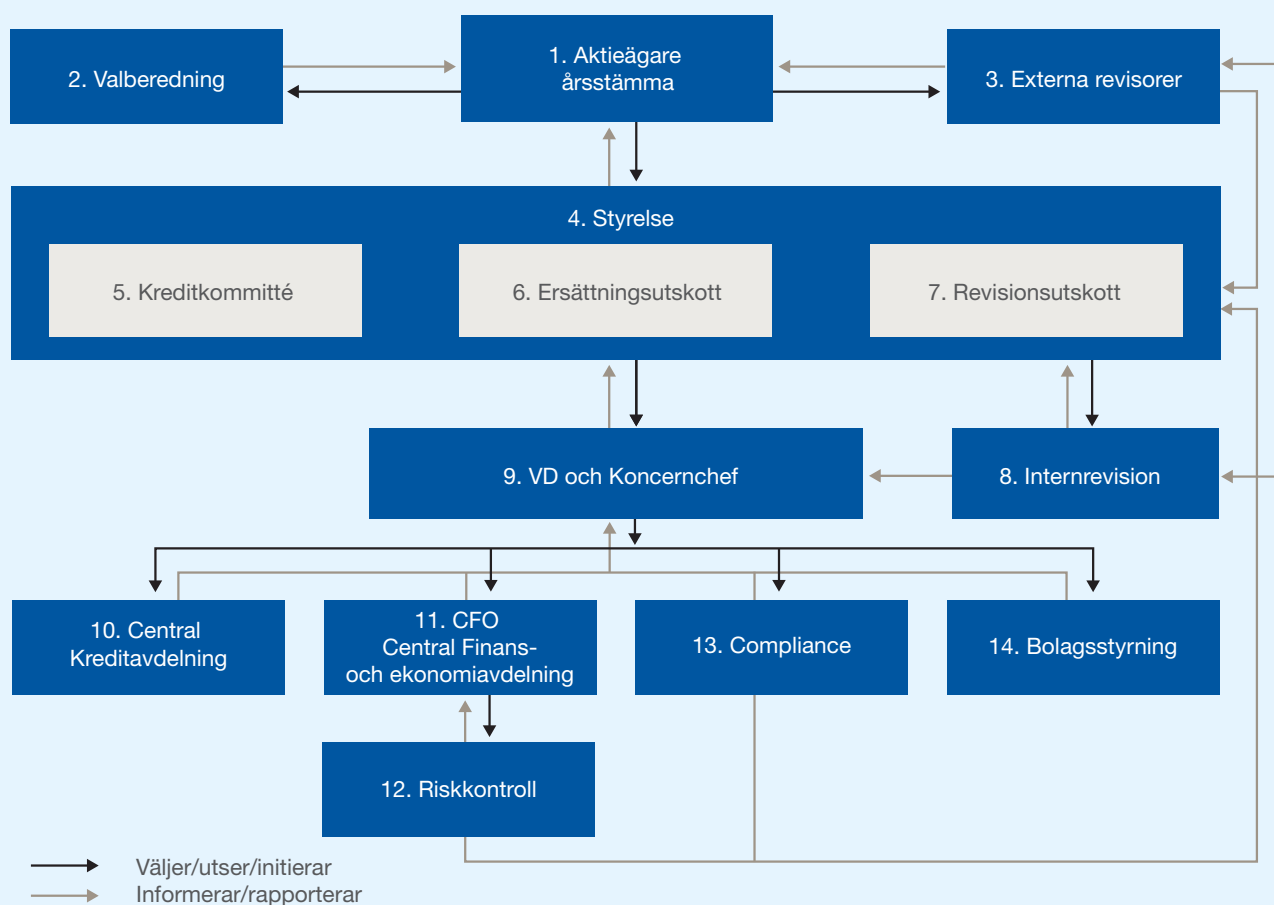
Innehåll Bolagsstyrningsrapport

	Sidan		Sidan
ÖVERSIKT	38	STYRELSENS RAPPORT OM INTERN KONTROLL AVSEENDE DEN FINANSIELLA RAPPORTERINGEN	49
BOLAGSSTYRNING I HANDELSBANKEN	40	Kontrollmiljö	49
AKTIEÄGARE OCH BOLAGSSTÄMMA	41	Riskbedömning	49
Aktieägares rättigheter	41	Kontrollaktiviteter	49
Aktieägare med större innehav	41	Information och kommunikation	49
Årsstämman 2009	41	Uppföljning	49
Valberedning	42	STYRELSENS LEDAMÖTER	50
Revisorer	42	KONCERNLEDNING	52
STYRELSE	43		
Styrelsens sammansättning	43		
Styrelsearbetets grunder	43		
Styrelseordförande	43		
Utskottsarbete	43		
Styrelsens arbete 2009	44		
PRINCIPER FÖR BOLAGSSTYRNING I HANDELSBANKEN	45		
Bankens mål och strategi	45		
Policydokument	45		
BANKENS LEDNING	47		
Verkställande direktör	47		
Koncernledning och koncernledningsstruktur	47		
Ersättning till ledande befattningshavare	47		
INTERN KONTROLL OCH BANKENS KONTROLLFUNKTIONER	48		
Internrevision	48		
Regelefterlevnad (compliance)	48		
Riskkontroll	48		

Bolagsstyrningsrapport för 2009

Handelsbankens aktieägare är de som ytterst fattar beslut om bankens styrning. På årsstämman utser aktieägarna styrelse, styrelsens ordförande och revisorer. Styrelsen ansvarar inför ägarna för bankens organisation och förvaltning av bankens angelägenheter. Revisorerna rapporterar på årsstämman om sin granskning. Bilden här nedan sammanfattar hur styrning och kontroll är organiserad i Handelsbanken.

Struktur för bolagsstyrning – en översikt

1. AKTIEÄGARE OCH ÅRSSTÄMMA

Aktieägares rätt att besluta i bankens angelägenheter utövas på bolagsstämman, som är bankens högsta beslutande organ. Ordinarie bolagsstämma (årsstämma) tar ställning till eventuella ändringar i bankens bolagsordning som är bankens mest grundläggande styrdokument samt beslutar bland annat om fastställande av resultat- och balansräkning, ansvarsfrihet för styrelsen, ny styrelse, nya revisorer samt ersättning till styrelsens ordförande, övriga styrelseledamöter och till revisorer. Årsstämman beslutar också om riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare.

2. VALBEREDNING

Årsstämman beslutar om hur valberedningen ska utses. Valberedningens uppgift är att bereda och lämna förslag till nästa årsstämma på ordförande och övriga ledamöter i styrelsen samt om arvode till ordföranden och övriga

ledamöter. I valberedningens uppdrag ingår att utvärdera styrelsens arbete, i första hand utifrån den rapport som styrelsens ordförande lämnar till valberedningen. Valberedningen föreslår även val av revisorer och arvode till dessa.

3. REVISORER

Revisorer utses enligt lag av årsstämman för en period om fyra år vilket borgar för kontinuitet och djup i revisionsarbetet. Revisorerna är ansvariga inför aktieägarna på stämman och lämnar en revisionsberättelse över bland annat årsredovisningen och styrelsens förvaltning. Revisorerna rapporterar muntligen och skriftligen löpande till revisionsutskottet om hur revisionen har bedrivits och hur de bedömer att ordningen och kontrollen är i banken. Revisorerna lämnar även en sammanfattande redogörelse för revisionen till styrelsen i sin helhet.

4. STYRELSE

Styrelsen ansvarar för bankens organisation och förvaltar bankens angelägenheter för ägarnas räkning. Styrelsen ska fortlöpande bedöma bankens ekonomiska situation och se till att banken är organiserad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bankens ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett tryggsamt sätt. Styrelsen fastställer policyer och instruktioner för hur detta ska gå till och fastställer en arbetsordning för styrelsen samt en instruktion för verkställande direktören. Av dessa centrala styrdokument framgår hur ansvar och befogenheter fördelas mellan styrelsen som helhet, utskott och kommittéer, samt mellan styrelsens ordföranden och verkställande direktören. Styrelsen utser verkställande direktör och även vice verkställande direktörer samt chefen för Internrevisionen. Ordföranden ansvarar för utvärdering av styrelsens arbete och delger valberedningen resultatet av utvärderingen.

5. KREDITKOMMITTÉ

Kreditkommittén beslutar i kreditärenden som beloppsmässigt överstiger den beslutandelimit som gäller för regionbankernas styrelser samt för styrelsen i Handelsbanken International. Ärenden av stor betydelse kan hänskjutas för avgörande av styrelsen i sin helhet. Kreditkommittén består av styrelsens ordförande, vice ordförandena, verkställande direktören, ordföranden i Revisionsutskottet och tre av styrelsen utsedda styrelseledamöter på cirkulation i tvåårsintervaller samt chefen för Centrala Kreditavdelningen. Regionbankscheferna och chefen för Handelsbanken International är föredragande i Kreditkommittén.

6. ERSÄTTNINGsutskott

Ersättningsutskottet utvärderar löpande de ledande befattningshavarnas anställningsvillkor mot bakgrund av gällande marknadsvillkor för motsvarande befattningshavare i andra företag. Utskottets uppgift är bland annat att bereda styrelsens förslag till bolagsstämman om riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare liksom styrelsens beslut om sådana villkor för verkställande direktören och chefen för Internrevisionen. Ersättningsutskottet består av styrelsens ordförande jämte två av styrelsen utsedda styrelseledamöter.

7. REVISIONSUTSKOTT

Revisionsutskottet övervakar den finansiella rapporteringen genom att granska alla kritiska redovisningsfrågor och andra förhållanden som kan påverka den finansiella rapporteringens kvalitativa innehåll. Utskottet övervakar även effektiviteten i bankens och koncernens interna kontroll, internrevision och riskhanteringssystem samt de externa revisorernas opartiskhet och självständighet. Utskottet utvärderar revisionsinsatsen och biträder valberedningen i fråga om val av revisor. Revisionsutskottet består av styrelsens ordförande samt två av styrelsen utsedda styrelseledamöter. En av de senare ska vara utskottets ordförande.

8. INTERNREVISION

Internrevisionen granskar självständigt och oberoende Handelsbankskoncernens verksamhet och redovisning. En central uppgift för Internrevisionen är att bedöma och verifiera den interna kontrollen.

9. VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR OCH KONCERNCHEF

Verkställande direktören utses av styrelsen att leda Handelsbankskoncernens verksamhet. För verkställande direktören gäller, förutom instruktioner från styrelsen, reglerna i aktiebolagslagen och en rad andra författningar om

bankens bokföring, medelsförvaltning och kontroll över verksamheten. Bankens starkt decentraliserade organisation innebär att verkställande direktören arbetar mycket nära linjeorganisationen genom koncernledningen.

10. CENTRAL KREDITAVDELNING

Bankens centrala kreditavdelning ansvarar för upprätthållandet av bankens kreditpolitik. Det sker huvudsakligen genom beredning av de större kreditärenden som beslutas av styrelsens kreditkommitté eller styrelsen i sin helhet. Kreditchefen föredrar alla ärenden för verkställande direktören innan de anmäls för beslut. Kreditchefen rapporterar till verkställande direktören och är ledamot i styrelsens kreditkommitté.

11. CENTRAL FINANS- OCH EKONOMIAVDELNING

Centrala Finans- och ekonomiavdelningen ansvarar dels för styrsystem, rapportering, kontroll, bokföring och redovisning, dels för koncernens likviditet, finansiering och kapital samt för koncernens samlade riskhantering avseende alla andra risker än kreditrisker. För en utförlig beskrivning av denna riskhantering hänvisas till not K2 på sidorna 75–88. Chefen för Centrala Finans- och ekonomiavdelningen har också huvudansvaret för den oberoende riskkontrollen (punkt 12 nedan) och rapporterar om koncernens samtliga risker, även kreditrisker på aggregerad nivå till verkställande direktören, styrelsens revisionsutskott och styrelsen.

12. RISKKONTROLL

Riskkontrollenheten ansvarar för den samlade interna rapporteringen av koncernens alla väsentliga risker på aggregerad nivå. Ansvaret omfattar kredit-, motparts- och marknadsrisker (ränte-, valutakurs-, aktiekurs- och råvaruprisrisker), operativa-, likviditets- och försäkringsrisker. Riskkontrollens uppgift är att identifiera, mäta och övervaka koncernens risker, informera styrelse och bankledning om dessa risker och göra analyser av hur riskerna utvecklas. Hanteringen av den enskilda risken är däremot en uppgift för den operativa enhet som har ansvaret för kunden eller motparten (kundansvarig) eller ansvaret för att utföra en viss affär (affärsansvarig). Chefen för Riskkontrollen rapporterar till chefen för Centrala Finans- och ekonomiavdelningen. Härutöver rapporterar chefen för Riskkontrollen regelbundet sina iakttagelser till verkställande direktören.

13. COMPLIANCE (REGELEFTERLEVAD)

Compliancefunktionens ansvarsområde är att tillse att lagar, förordningar och interna regler samt god sed eller god standard efterlevs inom Handelsbankskoncernens tillståndspliktiga verksamhet. Funktionen ska tolka gällande regler och informera berörda enheter om de risker som kan uppkomma i verksamheten till följd av bristande regelefterlevnad, hjälpa till att identifiera och bedöma sådana risker samt biträda vid utformningen av interna regler. Funktionen informerar bankledningen och styrelsen regelbundet i frågor om regelefterlevnad. Bankens chefsjurist är koncernansvarig för compliancefunktionen. Complianceansvariga har utsetts inom alla affärsområden och i alla länder där banken är verksam.

14. BOLAGSSTYRNING

Enheten tillser att beslut som fattas på årsstämma och i Centralstyrelsen, samt förändringar i lagstiftning, regelverk och bolagskod omsätts till interna policyer, riktlinjer och instruktioner i syfte att fastställa ansvar och befogenheter internt i banken.

BOLAGSSTYRNING I HANDELSBANKEN

Handelsbanken är ett svenskt publikt aktiebolag, som är noterat på OMX Nordic Exchange Stockholm AB. Handelsbanken tillämpar svensk kod för bolagsstyrning gällande från 1 juli 2008. Avvikelse från koden förekommer inte. Koden anger syftet för god bolagsstyrning som ”att säkerställa att bolag sköts på ett för aktieägarna så effektivt sätt som möjligt”. Bolagsstyrning, eller corporate governance, definieras ibland bredare än så, till exempel i OECD:s Principles of corporate governance och Baselkommitténs Enhancing corporate governance for banking organisations. Där definieras corporate governance som ”en uppsättning samband mellan ett bolags ledning, styrelse, aktieägare och andra intressenter...”. För en bank är det uppenbart att bland intressenter inkludera kunder generellt, men framförallt inlåningskunder, obligationsinvestorare och tillsynsmyndigheter, vars förtroende banken är beroende av.

Bankens bolagsstyrningsrapport utgår emellertid från aktieägarperspektivet. En central del i styrningen är att hantera de risker som uppkommer i verksamheten. Riskhanteringen behandlas separat i ett utförligt riskavsnitt, i not K2 på sidorna 75–88.

Genom ett tillägg i årsredovisningslagen införs krav på att börsnoterade bolag senast för 2010 ska avge en bolagsstyrningsrapport, vilken också ska granskas av bolagets revisorer. Handelsbanken har valt att låta bolagsstyrningsrapporten vara en del av den legala årsredovisningen och därmed omfattas av revisorernas granskning.

Nedan används ”banken” för hela koncernen om inte sammanhanget kräver att skillnad görs mellan moderbolag och dotterbolag.

Svenska bankers verksamhet regleras i lag och bankverksamhet får bara bedrivas efter tillstånd från den svenska Finansinspektionen. Regelverket för bankrörelse är mycket omfattande men

i denna rapport beskrivs inte det närmare*. För verksamhet utanför Sverige tillämpas såväl det svenska regelverket som världens regler och de är strängare eller på annat sätt avviker från svenska eller internationella regler.

Finansinspektionen utövar en omfattande tillsyn över bankens verksamhet i Sverige och i alla länder där banken bedriver verksamhet i filial, det vill säga när den utländska verksamheten utgör en del av den svenska juridiska personen Svenska Handelsbanken AB. Tillsyn i de länder i vilka banken bedriver verksamhet i dotterbolagsform utövas av världsländernas myndigheter. Som en effekt av finanskrisen samverkar numera tillsynsmyndigheterna i Sverige, Danmark, Finland, Norge och Storbritannien i ett tillsynskollegium för Handelsbanken under den svenska Finansinspektionens ledning.

Den svenska tillsynen bygger, förutom på lagar och förordningar, på föreskrifter och allmänna råd från Finansinspektionen. Råden är, till skillnad från föreskrifter, inte bindande, men banken följer gällande råd. Finansinspektionen kräver en omfattande rapportering avseende bland annat bankens organisation, beslutsstruktur, interna kontroll, villkor för bankens kunder och information till privatkunderna.

I Finansinspektionens arbetsmetoder ingår också att systematiskt besöka olika delar av banken för att följa upp hur banken i praktiken lever upp till villkor i lämnade tillstånd och de detaljerade regelverken i övrigt och avger därefter rapport till bankens ledning över sina iakttagelser.

Den pågående finanskrisen har inte föranlett någon ändring i styrningen av banken. Således har inga ändringar skett i organisation, instruktioner eller befogenheter som en effekt av krisen. Däremot har en rad åtgärder vidtagits för att hantera de kraftiga störningar som inträffade på finansmarknaderna.

LÄS MER PÅ VÅR WEBBPLATS

Mer om bolagsstyrning i Handelsbanken finns att läsa på www.handelsbanken.se. Där finns bland annat följande information:

- tidigare års bolagsstyrningsrapporter från och med 2007
- bolagsordning
- information om valberedningen
- information från tidigare årsstämmor från och med 2004.

* Till de mer centrala författningarna hör aktiebolagslagen (SFS 2005:551), lagen om bank- och finansieringsrörelse (SFS 2004:297), lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar (SFS 2006:1371) samt omfattande lagreglering av värdepappersrörelsen och försäkringsrörelsen. I Finansinspektionens författningar märks bland annat allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag (FFFS 2005:1) och föreskrifter om värdepappersrörelse (FFFS 2007:16). För förteckning över de lagar och föreskrifter som rör tillståndspliktig verksamhet, se www.handelsbanken.se.

AKTIEÄGARE OCH BOLAGSSTÄMMA

Aktieägares rättigheter

Handelsbanken har över hundratusen aktieägare och deras rätt att besluta i bolagets angelägenheter utövas på ordinarie bolagsstämma (årsstämma) eller extra bolagsstämma. I Handelsbanken finns aktier i två serier, A och B. Serie A är den helt dominerande serien och svarar för 98,1 procent av alla utestående aktier. Aktier av serie A har en röst vardera och aktier av serie B har en tiondels röst vardera. Handelsbankens bolagsordning anger att ingen aktieägare vid bolagsstämma får rösta för mer än tio procent av det totala antalet röster i banken.

För att en aktieägare ska kunna få ett ärende behandlat vid årsstämman måste han/hon inkomma med en skriftlig begäran till styrelsen i så god tid att ärendet kan tas upp i kallelsen till stämman. Uppgift om när sådan begäran ska vara styrelsen tillhanda framgår på bankens webbplats.

På årsstämman fattar bankens aktieägare en rad beslut av stor vikt för bankens styrning. Aktieägarna fattar bland annat beslut om:

- vilka som ska sitta i bankens styrelse och vilka som ska vara bankens revisorer
- arvoden till styrelseledamöter och revisorer
- att fastställa resultat- och balansräkningen
- vinstdisposition
- styrelsen och verkställande direktören ska beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret
- riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare.

Därutöver fattar aktieägarna på årsstämman beslut om eventuell ändring av bankens bolagsordning. Bolagsordningen är det grundläggande styrdokumentet för banken i vilket bland annat framgår vilken verksamhet banken ska bedriva, aktiekapitalets storlek, aktieägarnas rätt att delta på bolagsstämma och vad som ska förekomma på årsstämman.

Information inför och protokoll från bankens årsstämmor återfinns på bankens webbplats www.handelsbanken.se. Kallelse och förslag till årsstämmor liksom protokoll från stämman överlämnas till engelska och finns tillgängliga på bankens webbplats www.handelsbanken.com.

Aktieägare med större innehav

Två aktieägare har mer än 10 procent av rösterna, nämligen Stiftelsen Oktogonen med 10,7 procent och AB Industrivärden med 10,3 procent. Utförliga uppgifter om bankens största aktieägare finns på sidan 53.

Årsstämman 2009

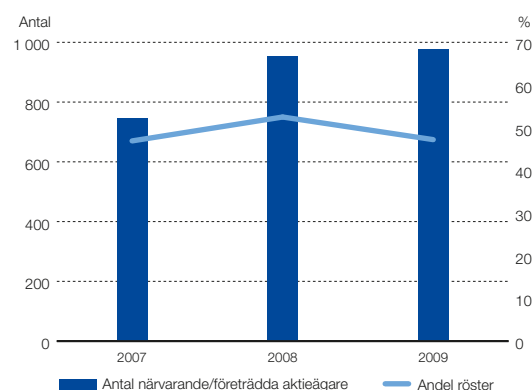
Ordinarie årsstämma ägde rum den 29 april 2009.

Över 970 aktieägare och ombud deltog på stämman. De närvarande representerade 47,2 procent av alla röster i banken. Alla styrelseledamöter var närvarande, utom Jon Fredrik Baksaas och Göran Ennerfelt. Vidare deltog de stämmevalda revisorerna. Ordförande vid stämman var advokat Sven Unger, Mannheimer Swartling Advokatbyrå.

På stämman fattade aktieägarna beslut om bland annat följande:

- utdelning med 7,00 per aktie, sammanlagt 4 364 miljoner kronor
- styrelsen ska bestå av tolv ledamöter
- omval av samtliga styrelseledamöter för tiden till nästa årsstämma, förutom Pirkko Alitalo och Sigrun Hjelmquist som båda avböjt omval
- till nya ledamöter utse Jan Johansson och Lone Fonss Schroeder
- omval av Hans Larsson till ordförande i styrelsen
- oförändrade arvoden till styrelsens ledamöter.

Närvaro på Årsstämman

Jan Johansson är verkställande direktör för Svenska Cellulosa AB SCA och Lone Fonss Schroeder är verkställande direktör för Wallenius Lines AB.

Vidare beslutade aktieägarna på stämman att fastställa de riktlinjer för ersättning till de ledande befattningshavarna, verkställande direktören och de vice verkställande direktörerna som styrelsen föreslagit, nämligen:

- de samlade totala ersättningarna ska vara marknadsmässiga
- ersättning ges endast i form av fast lön samt sedvanliga löneförmåner
- rörliga ersättningsformer som bonus eller tantiem förekommer inte
- de ledande befattningshavarna omfattas, på samma villkor som alla medarbetare i banken, av resultatsandelssystemet Oktogonen
- pensionsåldern är lägst 60 år, dock kan pensionsåldern för verkställande direktören vara lägre
- uppsägningstiden är från befattningshavarens sida sex månader och från bankens sida tolv månader. Om banken säger upp avtalet senare än fem år efter inträde i bankledningen utgör uppsägningstiden 24 månader. Undantagsvis kan uppsägningstiden vara kortare
- avgångsvederlag utgår ej.

Valberedning

På årsstämman 2009 beslöt aktieägarna att fastställa en instruktion för hur valberedningen ska utses. Av instruktionerna framgår bland annat följande. Valberedningen ska bestå av fem ledamöter; styrelsens ordförande och en representant för var och en av de fyra största ägarna i banken per den 31 augusti 2009. I valberedningen ska dock inte ingå representant för företag som utgör en betydande konkurrent inom något av bankens huvudområden. Det ankommer på styrelsens ordförande att kontakta de största ägarna för att dessa ska utse var sin representant att jämte ordföranden utgöra valberedning. Så har skett och 2010 års valberedning utgörs av:

Valberedningens sammansättning och röstrepresentation		
Representant	Ägare	Röstandel i % per 31 aug 2009
Henrik Forssén	Stiftelsen Oktogonen	10,7
Carl-Olof By, ordförande	Industrivärden	10,3
Bo Selling	Alecta	3,7
Lars Öhrstedt	AFA Försäkring	2,6
Hans Larsson, styrelseordförande		

Samtliga ledamöter är oberoende i förhållande till banken, bankledningen och den röstmässigt störste aktieägaren utom Henrik Forssén som är anställd i banken och styrelseledamot i Stiftelsen Oktogonen. Uppgifter om valberedningens sammansättning har funnits tillgänglig på bankens webbplats sedan den 16 oktober 2009.

Valberedningens uppgift är att inför årsstämman den 29 april 2010 utvärdera styrelsens arbete. Därutöver ska valberedningen lämna förslag på val av ordförande under årsstämman, förslag på ordförande och övriga ledamöter i styrelsen, styrelsearvode till ordföranden och övriga ledamöter samt ersättning för utskottsarbete samt arvode till revisorer.

Valberedningen eftersträvar en jämn könsfördelning i styrelsen. I samband med att två kvinnor i styrelsen avböjt omval vid årsstämman 2009, föreslog valberedningen en man och en kvinna som nya ledamöter i styrelsen. Andelen kvinnor i bankens styrelse uppgår till 25 procent.

Revisorer

Stefan Holmström är huvudansvarig revisor för KPMG AB och sedan 2008 ordförande i revisorskollegiet i Handelsbanken. Holmström har varit auktoriserad revisor sedan 1975. Han är även revisor i Länsförsäkringar AB, Svenska Rymdaktiebolaget, ALMI Företagspartner AB, Proffice AB och Lantbrukarnas Riksförbund. Holmström är född 1949.

Erik Åström har varit auktoriserad revisor sedan 1989 och är sedan 2008 huvudansvarig revisor för Ernst & Young AB i Handelsbanken. Härutöver är Åström revisor i bland annat Apoteket AB, Hakon Invest AB, Hennes & Mauritz AB, Modern Times Group MTG AB och Saab AB. Åström är född 1957.

STYRELSE

Sedan aktieägarna på årsstämman utsett Hans Larsson till styrelsens ordförande, utsågs Anders Nyrén och Fredrik Lundberg till vice ordföranden på det konstituerande styrelsesammanträdet i anslutning till årsstämman. Styrelsen utsåg samtidigt ledamöter i Kreditkommittén, Revisionsutskottet och Ersättningsutskottet. Uppgifter om styrelsen lämnas på sidorna 50–51.

Styrelsens sammansättning

Styrelsen består av tolv ledamöter. Två av dessa stämmovalda ledamöter representerar Stiftelsen Oktogonen, resultatandelsstiftelsen där de anställda är destinatarer. Härutöver har de anställda ingen representant i styrelsen.

Styrelsens ledamöter har en bred och omfattande erfarenhet från näringslivet och alla externa ledamöter är eller har varit verkställande direktör i större företag och flertalet upprätthåller andra uppdrag som ledamot i styrelsen för större företag. Flera ledamöter har arbetat i bankens styrelse under lång tid och är väl förtrogna med bankens verksamheter.

Noteringskraven på Stockholmsbörsen och/eller svensk kod för bolagsstyrning innehåller bestämmelser om ledamöternas oberoende i förhållande till banken, bankledningen och den som äger mer än tio procent av aktier och röster i banken. Valberedningen gör en samlad bedömning av varje ledamots eventuella beroendeställning till banken, bankledningen och större aktieägare. Som framgår av sammanställningen nedan är samtliga nio externa ledamöter oberoende i förhållande till banken och bankledningen. Av dessa nio ledamöter är sex ledamöter även oberoende i förhållande till större aktieägare. Tre ledamöter är beroende i förhållande till banken, varav en ledamot, Pär Boman, arbetar i bankens ledning.

Oberoende i förhållande till banken och bankledningen	Oberoende i förhållande till större ägare
Hans Larsson	Hans Larsson
Lone Fonss Schroeder	Lone Fonss Schroeder
Göran Ennerfelt	Göran Ennerfelt
Jan Johansson	Jan Johansson
Jon Fredrik Baksaa	Jon Fredrik Baksaa
Bente Rathe	Bente Rathe
Sverker Martin-Löf	
Anders Nyrén	
Fredrik Lundberg	
	Pär Boman
	Ulrika Boëthius
	Tommy Bylund

Styrelsearbetets grunder

De grundläggande frågorna om kompetensfördelningen mellan styrelse, styrelsens utskott, ordförande, verkställande direktör och internrevision kommer till uttryck i styrelsens arbetsordning samt i styrelsens instruktioner till verkställande direktören och till chefen för internrevisionen.

Styrelseordförande

Av styrelsens arbetsordning framgår bland annat att ordföranden ska se till att styrelsens arbete bedrivs effektivt och att styrelsen fullgör sina skyldigheter. I detta ligger att organisera och leda styrelsens arbete samt skapa bästa möjliga förutsättningar för dess arbete. Dessutom ska ordföranden se till att styrelsens ledamöter löpande uppdaterar och fördjupar sina kunskaper om banken och att nya ledamöter får lämplig introduktion och utbildning. Ordföranden ska stå till förfogande som rådgivare och diskussionspartner till verkställande direktören men också utvärdera dennes arbete samt redogöra för sin bedömning i styrelsen. Till ordförandens uppgifter hör också att vara ordförande i Kreditkommittén och Ersättningsutskottet samt att vara ledamot i Revisionsutskottet. Därutöver ankommer det på ordföranden att se till att styrelsens arbete utvärderas årligen och att informera valberedningen om utvärderingen. Han ansvarar slutligen också för kontakterna med de större ägarna i ägarfrågor och har som ordförande i bankens pensionsstiftelse, pensionskassa och personalstiftelse även ett övergripande ansvar för de ägarfrågor som är förknippade med aktieinnehaven i dessa. I styrelsen förekommer i övrigt ingen annan arbetsfördelning än vad som följer av arbetet i styrelsens utskott.

Utskottsarbete

Kreditkommitté

Kreditkommittén hade nio ledamöter; ordföranden (Hans Larsson), vice ordförandena (Anders Nyrén och Fredrik Lundberg), ordföranden i Revisionsutskottet (Sverker Martin-Löf), verkställande direktören (Pär Boman), chefen för Kreditavdelningen (Olle Lindstrand), jämte tre av styrelsen utsedda styrelseledamöter (Jon Fredrik Baksaa, Tommy Bylund och Göran Ennerfelt) på cirkulation i tvåårsintervaller.

Kreditkommittén sammanträder i regel en gång i månaden för beslut i kreditärenden över viss limitnivå och som inte på grund av ärendets stora betydelse ska avgöras av styrelsen i sin helhet. Chefen för Centrala Kreditavdelningen föredrar alla ärenden för verkställande direktören innan de anmäls för beslut. Regionbankscheferna och chefen för Handelsbanken International föredrar ärenden från de egna enheterna och deltar som åhörare till övriga ärenden, vilket ger dem en god bild av styrelsens syn på risk. Kreditärenden som beslutas av styrelsen i sin helhet föredras av kreditchefen. Kreditinstruktionen medger att verkställande direktören och chefen för Centrala Kreditavdelningen fattar beslut i kreditärende mellan sammanträden om dröjsmål med beslut skulle innebära olägenhet för banken eller kredittagaren.

Kreditkommittén har under året hållit elva sammanträden.

Revisionsutskott

Revisionsutskottet utgjordes av styrelsens ordförande (Hans Larsson) och två av styrelsen utsedda styrelseledamöter (Sverker Martin-Löf och Lone Fonss Schroeder). Samtliga är oberoende i förhållande till banken och bankledningen. Hans Larsson och Lone Fonss Schroeder är även oberoende i förhållande till större ägare. Ordförande i utskottet är Sverker Martin-Löf.

Revisionsutskottet övervakar dels den finansiella rapporteringen, dels effektiviteten i bankens interna kontroll, internrevision och riskhanteringssystem. Till uppgifterna hör att fastställa en årsplan för internrevisionens arbete. Utskottet har regelbunden kontakt med externrevisorerna, som rapporterar till utskottet om viktiga omständigheter vilka framkommit vid den lagstadgade revisionen, särskilt om brister i den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Utskottet tar också del av rapporter från de huvudansvariga för compliance- och riskkontrollfunktionerna. Utskottet sammanträder i regel fem gånger om året, normalt i samband med kvartals- och årsrapporter. Föredragande är verkställande direktören, chefen för Centrala Finans- och ekonomiavdelningen, chefen för internrevisionen och den huvudansvarige för compliance samt huvudrevisorerna från de av årsstämman utsedda revisorerna.

Revisionsutskottet har under året hållit fem sammanträden.

Ersättningsutskott

Ersättningsutskottet bereder ersättningsärenden som ska beslutas av styrelsen och årsstämman.

Ersättningsutskottet bestod av styrelsens ordförande (Hans Larsson, tillika ordförande i utskottet) och två av styrelsen utsedda styrelseledamöter (Bente Rathe och Göran Ennerfelt). Samtliga ledamöter är oberoende i förhållande till banken och bankledningen samt i förhållande till större aktieägare.

Sedan aktieägarna på årsstämman beslutat om riktlinjer för ersättningsvillkor till ledande befattningshavare, beslutar styrelsen dels om lön för verkställande direktören och chefen för internrevisionen, dels om ramar för lön till de vice verkställande direktörerna. Utskottet tar därefter ställning till verkställande direktörens förslag till årlig justering av de vice verkställande direktörernas lön.

Ersättning till ledande befattningshavare kommer i fortsättningen att beslutas av styrelsen.

Ersättningsutskottet har under året hållit fem sammanträden.

Styrelsens arbete 2009

Styrelsen hade elva ordinarie sammanträden inklusive ett tvådagars strategimöte.

Styrelsearbetet följer en struktur med fasta och återkommande ärenden i huvudsak enligt följande:

Ärende	När
Konstituering, bolagsstyrningsdokument	efter årsstämma
Ramar för upplåning	minst en gång per år
Strategi	-II-
VD:s instruktioner och riktlinjer	-II-
Operativa risker	halvårsvis
Intern kapitalutvärdering	kvartalsvis
Kreditförluster och kreditrisker	-II-
Halvårsrapport	juli
Offentliggörande av valberedning	september
Delårsrapport	oktober och april
Rambeslut om ledningens löner	årligen
Utvärdering av styrelsens arbete	-II-
Riskklassificeringssystemets funktion	-II-
Utvärdering av VD	-II-
Personalutveckling och chefsförsörjning	-II-
Lönerevision för VD och chefen för internrevision	-II-
Limiter för finansiella risker	-II-
Årsbokslut	februari
Förslag till årsstämman	inför årsstämman
Beredning av bolagsstyrningsdokument	-II-
Externa och interna revisionsrapporter	-II-
Fråga om avsättning till Oktogonen	-II-
Affärsläget	varje sammanträde
Uppföljning av risklimiter	-II-
Kreditärenden	-II-

Därutöver rapporteras vad som förekommit på utskottens sammanträden på det styrelsesammanträde som följer närmast efter respektive utskottssammanträde.

Bland frågor som också varit återkommande på styrelsesammanträdena under året bör särskilt nämnas bankens likviditets-, finansierings- och kapitalstatus, som beskrivits i VD-ordet på sidan 3.

PRINCIPER FÖR BOLAGSSTYRNING I HANDELSBANKEN

Bankens mål och strategi

Bankens övergripande mål är att ha högre räntabilitet på eget kapital än ett vägt genomsnitt för jämförbara börsnoterade nordiska och brittiska banker. Det ska uppnås genom att ha de mest nöjda kunderna och en högre kostnadseffektivitet än i jämförbara banker.

Grunden för Handelsbankens sätt att driva bank är att det är kontoret som är banken. Den grundidén har konsekvent tillämpats under flera årtionden. Banken är decentraliserad i sitt sätt att arbeta och det innebär i sig en stark tilltro till medarbetarnas vilja och förmåga att ta ansvar. Eftersom den grundläggande organisationsmodellen varit oförändrad under lång tid har banken en mycket stark företagskultur som kommer till uttryck i den interna skriften Mål och Medel. Skriften beskriver bankens mål, idé och sätt att arbeta och den läses och diskuteras av alla medarbetare i banken.

Löne- och pensionssystem i kombination med Oktogonen är också ett sätt att stärka företagskulturen genom att de främjar en "livslång" anställning. Handelsbankens önskemål är att rekrytera unga medarbetare för just en "livslång" anställning i banken genom att erbjuda utvecklingsmöjligheter som gör banken självförsörjande på kompetenta medarbetare och chefer.

Denna långsiktighet gäller även bankens förhållningssätt till sina kunder. Det tar sig bland annat uttryck i ambitionen att alltid ge kunden bästa möjliga råd, utan att snegla på vad som på kort sikt är mest lönsamt för banken. Kunden ska aldrig behöva mistänka att bankens agerande styrs av att banktjänstemannen får provision på en viss produkt. Och för den anställde innebär det en

trygghet att alltid kunna erbjuda kunden bankens bästa råd utan att det påverkar den anställdes ersättning. Härigenom bygger banken långvariga relationer både med kunder och medarbetare.

Den starka företagskulturen är koncernens viktigaste styrmedel. Utifrån ett bolagsstyrningsperspektiv är detta emellertid inte tillräckligt. Parallellt med det informella samtalet har styrelsen fastställt principer, förhållningssätt, limiter och måttal i en rad policydokument och instruktioner. En sammanfattande beskrivning av dessa återfinns här:

Policydokument

Kreditpolitik

Kredit får endast beviljas om kredittagaren på goda grunder kan förväntas fullgöra förbindelsen. Krediter ska normalt vara säkerställda. Banken eftersträvar att dess historiskt låga kreditförlustnivå i förhållande till andra banker ska bestå och därmed bidra till bankens lönsamhetsmål samt till att bibehålla en god finansiell ställning.

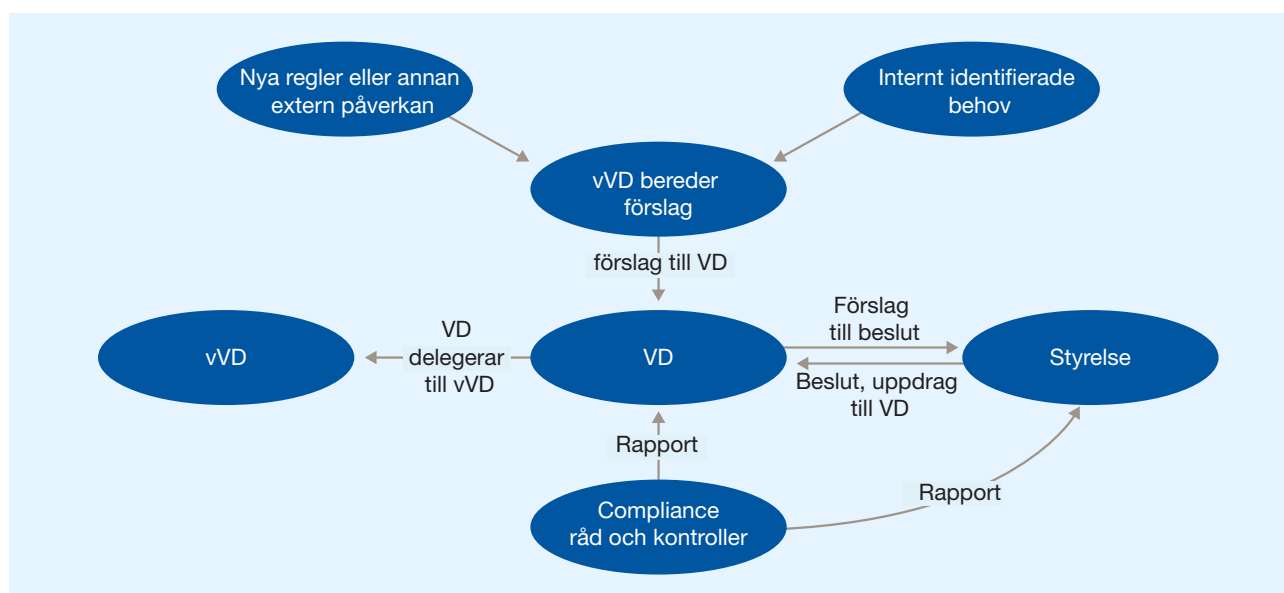
Operativa risker

Operativa risker ska hanteras så att koncernens operativa förluster förblir små, både i jämförelse med tidigare inträffade förluster och med andra bankers förluster. Ansvar för operativa risker är en integrerad del i chefsansvaret i hela koncernen.

Finanspolicy

Koncernens upplåning ska vara väl diversifierad avseende marknad, valuta och löptid. Likviditetsriskexponeringen begränsas av limit fastställd av styrelsen. Styrelsen fastställer ramar för den

Tillkomst och uppföljning av bolagsstyrningsdokument

långfristiga upplåningen. Banken ska under stressade förhållanden ha en tillräcklig likviditetsreserv för att under fastställd tidsperiod kunna fortsätta sin rörelse utan nyupplåning på de finansiella marknaderna.

Kapitalpolicy

Banken ska ha ett ekonomiskt kapital (se riskavsnitt på sidan 87) som motsvarar alla risker som kan leda till oväntade förluster. Det ska säkerställa att primärkapitalet täcker det legala minimikapitalkravet med av styrelsen fastställd säkerhetsmarginal. Bankens kapitalposition ska också möjliggöra en fortsatt hög rating hos de viktigaste ratinginstituten.

Finansiell riskpolicy

Med finansiella risker avses marknadsrisker och likviditetsrisker. Marknadsriskerna delas i sin tur in i ränterisker, aktiekursrisker, valutakursrisker och råvaruprisrisker. Styrelsen fastställer mätmetoder och limiter för finansiella risker samt ålägger verkställande direktören att organisera en oberoende riskkontrollfunktion med tillräckliga resurser för en ändamålsenlig uppföljning av finansiella risker.

Informationspolicy

Bankens information ska vara saklig och lättbegriplig. Den ska präglas av respekt för mottagaren och lämnas i rätt tid och på rätt sätt. Informationen ska stärka bankens varumärke och förtroende hos kunder, kapitalmarknaden och samhället i övrigt. Den information som lämnas till aktiemarknaden ska vara korrekt, relevant och tillförlitlig samt i enlighet med börsens regler. Offentliggörande av information ska ske så snart som möjligt och samtidigt till börsen, investerare, analytiker, nyhetsbyråer och övriga media. Vid presskonferenser och kapitalmarknadsdagar inbjuds normalt media och analytiker samtidigt.

Etiska riktlinjer

Anställda i banken ska uppträda så att förtroendet för banken upprätthålls. All verksamhet i banken ska präglas av hög etisk standard. Kunderna ska behandlas med respekt och ekonomisk rådgivning ska utgå från kundens behov. Intressekonflikter ska identifieras och hanteras enligt interna och externa regler, till exempel regler om banksekretess och investeringsrådgivning. Vid tvekan om vad som är etiskt godtagbart ska frågan diskuteras med närmaste chef.

Policy för intern revisionsverksamhet

Internrevisionen ska värdera koncernens effektivitet och ändamålsenlighet avseende processer för riskhantering, intern styrning och kontroll. Revisionen ska självständigt och oberoende granska koncernens redovisning, att väsentliga risker identifieras och hanteras tillfredsställande och att väsentlig finansiell information är tillförlitlig, korrekt och lämnas i tid.

Policy för hantering och rapportering av händelser av väsentlig betydelse

Händelser av väsentlig betydelse ska rapporteras till Finansinspektionen och med detta avses händelser som kan äventyra bankens stabilitet eller skyddet för kunders tillgångar. Ingen sådan händelse inträffade under året.

Policy för bankens utnyttjande av externrevisorernas tjänster

För anlåtande av de årsstämmovalda revisorerna för andra uppdrag än revision och därmed sammanhängande uppdrag fordras särskild prövning och rapportering till Revisionsutskottet.

Policy för regelefterlevnad (Compliance)

Med regelefterlevnad avses efterlevnad av lagar, förordningar och interna regler samt god sed och god standard i den tillståndspliktiga verksamheten. Det betyder att inspektionens råd och en branschkod, såsom svensk kod för bolagsstyrning, vilka anses representera god sed, ska efterlevas av banken. Funktionen ska rapportera till styrelsen och verkställande direktören om regelefterlevnaden. Se även sidan 48.

Policy för uppdragsavtal

När banken lägger ut verksamhet som är tillståndspliktig på någon annan, till exempel drift av datasystem, inlösen av betalkorttransaktioner eller annan verksamhet som har naturligt samband med bankens verksamhet, regleras detta i policy för uppdragsavtal.

Banken eller dess dotterbolag ansvarar alltid för att den verksamhet som lagts ut drivs i enlighet med det tillstånd som kan vara kopplat till verksamheten.

Policy om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av särskilt allvarlig brottslighet

Policyn är baserad på brottsförebyggande lagar inom det finansiella området, främst lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Banken medverkar inte i affärer som medarbetaren inte förstår innebörden av.

Ersättningspolicy

Banken är i Sverige part i kollektivavtal om generella anställningsvillkor under anställningstiden och om pensionsvillkor efter uppnådd pensionsålder. Ersättning för utfört arbete fastställs individuellt för varje medarbetare. Ersättning utgår i form av fast lön, sedvanliga löneförmåner och avsättning till pension. Lön fastställs lokalt i enlighet med bankens decentraliserade arbetssätt och revideras en gång per år. Lönen baseras på väl kända lönegrundande faktorer, såsom arbetets art och svårighetsgrad, kompetens, prestationsförmåga och uppnådda resultat. Pension utgår i Sverige enligt kollektivavtal och är förmånsbaserad, vilket innebär att pension utgår med en viss andel av slutlönen under återstående livstid. I andra länder förekommer såväl premiebestämd som förmånsbestämd pension.

Undantag från principen om fast lön får bara förekomma efter beslut av verkställande direktören och under närmare av styrelsen angivna förutsättningar, vilka anpassats till Finansinspektionens föreskrifter från den 1 januari 2010. Rörlig ersättning får inte förekomma till medarbetare som deltar i kreditbeslut, beslut om andra typer av risklimiter eller till medarbetare inom bankens kontrollfunktioner.

Beträffande ersättning till ledande befattningshavare hänvisas till avsnittet nedan om Bankens ledning samt till not K8 på sidan 91.

BANKENS LEDNING

Verkställande direktör

Pär Boman är verkställande direktör sedan i april 2006. Boman är född 1961 och har arbetat i Handelsbanken sedan 1991. År 1998 inträdde Boman i bankledningen som vice verkställande direktör och chef för Regionbanken Danmark och därefter för Handelsbanken Markets. Boman har både ingenjers- och ekonomexamen. Boman är styrelseordförande i Svenska Bankförbundet och styrelseledamot i European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) men har därutöver inga uppdrag utanför banken. Eget och närståendes innehav av aktier i banken uppgår till 5 427, varav 3 927 indirekt via resultatandelsstiftelsen Oktogonen. Därutöver har Boman tecknat personalkonvertibler för nominellt 5 miljoner kronor och med en konverteringskurs på 187,56 kronor per aktie, motsvarande 26 507 aktier.

Koncernledning och koncernledningsstruktur

Handelsbanken arbetar enligt en decentraliserad modell, där så gott som alla viktiga affärsbeslut tas på kontoret, nära kunden. Detta innebär också att banken har en mycket platt organisation – mellan kontorschefen och verkställande direktören finns enbart en nivå – regionbankschefen. Detta ger korta, effektiva och tydliga beslutsvägar.

Genom de senaste årens kraftiga expansion, inte minst utanför Sverige, har kraven på effektiva, klara och entydiga beslutsvägar accentuerats. För att bibehålla och förstärka den decentraliserade modellen är Handelsbankens koncernledning organiserad i fyra distinkta grupperingar, den centrala bankledningen, stabschefer, affärsområdeschefer och regionbankschefer.

Affärsområdescheferna och regionbankscheferna har resultatansvar och bankens intäkter genereras i någon av de två grupperingarna. Antalet regionbanker är elva, varav sex regionbanker i Sverige, två i Storbritannien och en i vardera Danmark, Finland samt Norge. Dessa länder betraktar banken som sin hemmamarknad. Alla regionbanker är organiserade på likartat sätt och i alla regionbanker, oavsett land, är det kontoret som har kundansvaret.

Affärsområdena i banken är Handelsbanken Capital Markets, Handelsbanken Kapitalförvaltning, Handelsbanken International, Handelsbanken Finans och Stadshypotek. Capital Markets är bankens kompletta investmentbank. Kapitalförvaltningen inkluderar även livbolaget Handelsbanken Liv. Handelsbanken International svarar för bankens verksamheter utanför hemmamarknaden. Handelsbanken Finans har ett heltäckande sortiment av finansbolagstjänster och Stadshypotek är bankens hypoteksbolag. Affärsområdenas intäktsgenerering sker både via kontoren och i mer begränsad utsträckning genom direkt kontakt med slutkunden, alltid på uppdrag av kontoret. Affärsområdena ansvarar för samtliga produkter inom sina respektive områden, Capital Markets för företagsprodukter och Handelsbanken Finans för flertalet produkter på privatsidan.

Den centrala bankledningen och staberna representerar olika delar av bankens huvudkontorsfunktioner till exempel avdelningarna för finans, ekonomi, kredit, infrastruktur, personal, juridik och information. Koncernledningen träffas regelbundet gemensamt och i olika konstellationer.

Uppgifter om koncernledningen framgår på sidan 52.

Ersättning till ledande befattningshavare

Årsstämman beslutar om riktlinjer för ersättning till bankens verkställande direktör och vice verkställande direktörer. Styrelsen beslutar om ersättning till verkställande direktören och chefen för bankens internrevision samt fastställer ramar för ersättning till de vice verkställande direktörerna. Verkställande direktören beslutar om individuell ersättning till de vice verkställande direktörerna*.

Ersättningsvillkoren för verkställande direktören, chefen för kreditavdelningen och för övriga vice verkställande direktörer redovisas närmare i not K8 på sidan 91.

Pensionsvillkoren är, som framgått tidigare, förmånsbestämda och utgår med en viss andel av slutlönen. För verkställande direktören Pär Boman, som har 58 år som avtalad pensionsålder, innebär det, under förutsättning att han kvarstår i befattningen till och med pensioneringen, att ålderspensionen utgår med 65 procent av lönen omedelbart före pensionstidpunkten.

Den per 31 december 2009 upparbetade pensionsrätten uppgick till 27 procent av 2009 års lön. För vice verkställande direktörer utgår ålderspensionen med 65 procent i åldersintervallet 60–64 år, och från 65 års ålder utgår ålderspension med 10 procent av årslönen upp till 7,5 prisbasbelopp. Härtill kommer pension enligt allmän försäkring. På den del av lönen som överstiger 7,5 prisbasbelopp utgår ålderspension med 65 procent.

* Från 1 januari 2010 gäller enligt Finansinspektionens föreskrifter att styrelsen ska besluta om ersättning till alla ledande befattningshavare i banken.

INTERN KONTROLL OCH BANKENS KONTROLLFUNKTIONER

Ansvar för intern kontroll har delegerats från verkställande direktören till regionbankschefer och huvudavdelningschefer, vilka ansvarar för den interna kontrollen inom sina respektive enheter. Dessa chefer har i sin tur delegerat ansvaret till kontorschefer och avdelningschefer, att ansvara för internkontrollen inom kontoret respektive avdelningen. Ansvaret innebär att det ska finnas ändamålsenliga instruktioner och rutiner för verksamheten och att efterlevnaden av dessa rutiner ska följas upp regelbundet. Ansvaret för den interna kontrollen och regelefterlevnaden är således en integrerad del av chefsansvaret på alla nivåer i banken.

Intern revision har gamla anor i banken. Långt innan externa krav på intern revision infördes har bankledningen haft en från linjeorganisationen fristående internrevisionsfunktion till sitt förfogande. Den nuvarande organisationen med en central internrevision och regionala revisionsenheter har fungerat väl de senaste tjugo åren. Numera finns myndighetskrav på en internrevisionsfunktion och revisionschefen utses av styrelsen och rapporterar både till verkställande direktören och till styrelsen. Internrevisionsfunktionen har således kommit att bli styrelsens kontrollorgan. Den valda organisationen och den långa traditionen gör att internrevision har den auktoritet och den integritet som fordras för att de av årsstämman valda revisorerna i sitt nära samarbete med internrevision ska kunna förlita sig på åtgärder och uppgifter från denna. Compliance- och riskkontrollfunktionerna är däremot bankledningens kontrollorgan för regelefterlevnad och riskkontroll.

Internrevision

Chefen för Internrevisionen utses av styrelsen. Internrevisionen i Handelsbanken har drygt åttio medarbetare av vilka ett stort antal har kompetens motsvarande auktoriserad revisor. Bankens externrevisorer utvärderar och kvalitetssäkrar internrevisionens arbete. Internrevisionens uppdrag grundas på en av styrelsen fastställd policy för den interna revisionsverksamheten. Granskningsarbetet ska fokuseras på verksamheter och rutiner som är

väsentliga och/eller riskfyllda. Planerade revisionsuppgifter dokumenteras årligen i en revisionsplan som, på styrelsens vägnar, fastställs av styrelsens Revisionsutskott. Slutsatsen av internrevisionens granskning, de åtgärder som ska vidtas och statusen avseende dessa, avrapporteras löpande till Revisionsutskottet.

Regelefterlevnad (Compliance)

Regelefterlevnad är ett ansvar för alla i koncernen. Inrättandet av compliancefunktioner centralt, inom regionbanker och varje huvudavdelning samt i varje land där banken är verksam, fritar inte någon medarbetare från ansvaret att följa de externa och interna regler som gäller för verksamheten. Regelverken är emellertid ofta komplicerade och den enskilde medarbetarens erfarenhet kan ibland vara begränsad, varför möjligheten till vägledning är väsentlig för att undvika misstag. Compliancefunktionen ska tillse att lagar, förordningar och interna regler samt god sed eller god standard efterlevs inom Handelsbankskoncernens tillståndspliktiga verksamhet. Funktionen ska även biträda vid utformningen av interna regler och informera om nya och ändrade regler för verksamheten. Compliancefunktionen ska aktivt kontrollera regelefterlevnaden. Chefen för Compliancefunktionen är tillika chef för Centrala Juristavdelningen i banken och rapporterar direkt till verkställande direktören. I sin egenskap som chef för Compliancefunktionen rapporterar han minst två gånger om året direkt till styrelsens Revisionsutskott om regelefterlevnaden i koncernen.

Juristavdelningen blir ofta involverad i den löpande affärsverksamheten. För att markera compliancefunktionens oberoende, finns en separat compliancefunktion under chefen för Centrala Juristavdelningen, parallellt med den sedvanliga juristfunktionen.

Riskkontroll

Riskkontrollfunktionen beskrivs kortfattat i översikten av bankens styrningsstruktur på sidorna 38–39. En mer utförlig beskrivning framgår i not K2 på sidorna 75–88.

STYRELSENS RAPPORT OM INTERN KONTROLL AVSEENDE DEN FINANSIELLA RAPPORTERINGEN

Redogörelsen för Handelsbankens process för intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen grundar sig på det ramverk som tagits fram av The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). Processen har utformats för att säkerställa att bankens principer för finansiell rapportering och intern kontroll efterlevs, samt att den finansiella rapporteringen är upprättad i överensstämmelse med lag, tillämpliga redovisningsstandarder och övriga krav på noterade bolag.

Kontrollmiljö

Det grundläggande för Handelsbankens interna kontroll av den finansiella rapporteringen är den kontrollmiljö som har beskrivits tidigare i bolagsstyrningsrapporten. Det är organisationsstruktur, ansvarsfördelning, riktlinjer och styrande dokument.

Ytterligare en del av den interna kontrollprocessen är riskbedömningen – det vill säga identifiering och hantering av de risker som kan påverka den finansiella rapporteringen samt de kontrollaktiviteter som syftar till att förebygga, upptäcka och korrigera fel och avvikelser.

Riskbedömning

En viktig del av bankens riskbedömning är de självvärderingar som årligen utförs på regionbanker, dotterbolag och centrala avdelningar. Risker avseende den finansiella rapporteringen är en del av denna totalanalys.

I en självvärdering definieras vilka händelser som utgör potentiella risker för verksamheten och därefter uppskattas sannolikheten för och konsekvenserna av varje risk. Särskild hänsyn tas till risken för oegentligheter och risken för förlust eller förskingring av tillgångar. Med utgångspunkt från självvärderingen utformas en åtgärdsplan. Handelsbankens riskhantering i övrigt beskrivs i detalj i not K2 på sidorna 75–88.

Kontrollaktiviteter

Olika kontrollaktiviteter finns inbyggda i hela processen för finansiell rapportering.

Centrala Finans- och ekonomiavdelningen ansvarar för koncernredovisning och koncernbokslut samt för ekonomiska och administrativa styrsystem. I avdelningens ansvar ingår även koncernens likviditet, internbank, kapitalbas, skatteanalys samt den koncerngemensamma myndighetsrapporteringen. Dessutom ska avdelningen säkerställa att instruktioner av betydelse för den finansiella rapporteringen görs kända och tillgängliga för berörd personal.

Inom redovisnings- och controllerorganisationen sker fortlöpande avstämningar och kontroller av redovisade belopp samt analyser av resultat- och balansräkningar.

De ekonomiansvariga på regionbanker, dotterbolag och centrala avdelningar ansvarar för att kontrollaktiviteterna i den finansiella

rapporteringen för deras respektive enheter är ändamålsenliga, det vill säga att de är utformade för att förebygga, upptäcka och korrigera fel och avvikelser, samt att de står i överensstämmelse med interna riktlinjer och instruktioner. Vid varje kvartalsbokslut intygar enheterna att föreskrivna periodiska kontroller och avstämningar av konton har utförts.

Inom ramen för bankens Centrala Finans- och ekonomiavdelning finns en värderingskommitté med uppgift att skapa förutsättningar för korrekt värdering av de tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Kommittén har ett liknande ansvar vid värdering av värdepapper som klassats som lånefordringar, tillgängliga för försäljning eller innehav till förfall samt finansiella garantier. Det sker genom att värderingskommittén ska säkerställa att interna riktlinjer, instruktioner och tillämpade modeller vid värdering av dessa tillgångar och skulder är ändamålsenliga och i enlighet med externa regelverk.

En hög IT-säkerhet är en förutsättning för en god intern kontroll av den finansiella rapporteringen. Därför finns regler och riktlinjer för att säkerställa tillgänglighet, riktighet, sekretess och spårbarhet i informationen i affärssystemen.

Som ett led i arbetet med att kvalitetssäkra den finansiella rapporteringen har styrelsen inrättat ett revisionsutskott bestående av styrelsens ordförande samt två styrelseledamöter. Utskottet behandlar kritiska redovisningsfrågor samt de finansiella rapporter som banken lämnar. Utskottet övervakar också effektiviteten i internkontrollen, internrevisionen och riskhanteringsystemen avseende den finansiella rapporteringen, se vidare under rubriken Utskottsarbete på sidan 43.

Information och kommunikation

Banken har informations- och kommunikationsvägar som syftar till att främja fullständighet och riktighet i den finansiella rapporteringen. Koncernens övergripande redovisningsinstruktion och särskilda rutinbeskrivningar för bokslutsarbetet kommuniceras till berörda medarbetare via koncernens intranät. Det system som används för finansiell rapportering omfattar hela koncernen.

Uppföljning

Internrevisionsavdelningen, Centrala Riskkontrollavdelningen samt redovisnings- och controlleravdelningarna följer upp att interna policyer, instruktioner och andra styrdokument efterlevs. Uppföljningen sker på central nivå, men också på lokal nivå – inom regionbanker, dotterbolag och affärsområden. I den instruktion som styrelsen har fastställt för internrevisionen framgår att den ska granska den interna kontrollen av den finansiella rapporteringen. Internrevisionen beskrivs närmare på sidan 48. Koncernens informations- och kommunikationsvägar följs upp kontinuerligt för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga för den finansiella rapporteringen.

Styrelsen

Namn	Hans Larsson, ordförande	Anders Nyrén, vice ordförande	Fredrik Lundberg, vice ordförande	Jon Fredrik Baksaas, ledamot	Ulrika Boëthius, ledamot	Pär Boman, ledamot
Befattning	Direktör	VD och koncernchef i AB Industrivärden	VD och koncernchef i L E Lundbergföretagen	VD och koncernchef i Telenor ASA	Banktjänsteman	VD och koncernchef i Handelsbanken
Utbildning	Fil kand	Civilekonom och MBA	Civilekonom och Civilingenjör, Ekon dr hc och tekn dr hc	Civilekonom och MBA	Naturvetenskapligt gymnasium	Ingenjör och ekonomexamen
Invald år	1990	2001	2002	2003	2004	2006
Född	1942	1954	1951	1954	1961	1961
Nationalitet	Svensk	Svensk	Svensk	Norsk	Svensk	Svensk
Andra uppdrag	Ordförande i Nobia AB, Attendo AB, Valedo Partners Fund 1 AB. Ledamot i Holmen AB.	Vice ordförande i Sandvik AB. Ledamot i Telefonaktiebolaget L M Ericsson, Ernströmgruppen AB, AB Industrivärden, Svenska Cellulosa AB SCA, SSAB, AB Volvo. Ordförande i Aktiemarknadsbolagens Förening, Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden.	Ordförande i Holmen AB, Cardo AB, Hufvudstaden AB. Vice ordf i NCC AB. Ledamot i L E Lundbergföretagen AB, AB Industrivärden, Sandvik AB.	Det norske Veritas (rådet), Doorstep AS, GSMA.	Vice ordförande Finansförbundet.	Ordförande i Svenska Bankföreningen. Ledamot i European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG).
Bakgrund	1992–1999 VD Nordstjärnan AB. 1989–1991 VD Esselte AB. 1985–1989 VD Swedish Match AB. Ordförande i bland annat NCC AB, Linjebuss AB, Bilspedition/BTL AB, Althin Medical AB, Carema AB, Sydsvenska Kemi AB.	1997–2001 Vice VD, Ekonomi- och finansdirektör Skanska. 1996–1997 Dir Markets och Corporate Finance Nordbanken. 1992–1996 Vice VD, Ekonomi- och finansdirektör Securum. 1987–1992 VD OM International AB. 1986–1987 VD STC Venture AB. 1982–1987 Vice VD, Ekonomi- och finansdirektör STC. 1979–1982 Direktör AB Wilhelm Becker.	Verksam inom Lundbergs sedan 1977. Koncernchef i L E Lundbergföretagen AB sedan 1981.	1994–2002 CFO, Executive VP/Senior Executive VP Telenor ASA. 1997–1998 Managing Director Telenor Bedrift AS. 1989–1994 CFO/CEO TBK AS. 1988–1989 Chief Finance Director Aker AS. 1985–1988 Chief Finance Director. Stolt Nielsen Seaway AS. 1979–1985 System consultant/Controller/Contract Co-ordinator Det Norske Veritas.	Anställd i Handelsbanken sedan 1981. Koncernklubbordförande, Handelsbanken 1997–2004.	2002–2005 Vice VD, Chef för Handelsbanken Markets. 1998–2002 Vice VD, Chef för Regionbanken Danmark, Handelsbanken. Anställd i Handelsbanken sedan 1991.
Ersättning	2 825 000 kr	925 000 kr	925 000 kr	700 000 kr	0 kr	0 kr
Kreditkommitté Närvaro	Ordförande 11/11	Ledamot 11/11	Ledamot 10/11	Ledamot 4/7	-	Ledamot 11/11
Revisionsutskott Närvaro	Ledamot 5/5	-	-	-	-	-
Ersättningsutskott Närvaro	Ordförande 5/5	-	-	-	-	-
Styrelsemöten Närvaro	10/10	10/10	9/10	7/10	9/10	10/10
Egna och närståendes aktieinnehav	18 600	2 000	2 425 000	0	3 888, varav indirekt innehav 3 888*, personalkonvertibel nominellt belopp 226 000 kr.	5 427, varav indirekt innehav 3 927*, personalkonvertibel nominellt belopp 5 000 000 kr.
Beroende/oberoende	Oberoende till banken, bankledningen och större aktieägare.	Oberoende till banken och bankledningen. Ej oberoende till större ägare (VD och koncernchef i AB Industrivärden).	Oberoende till banken och bankledningen. Ej oberoende till större ägare (ledamot i AB Industrivärden).	Oberoende till banken, bankledningen och större aktieägare.	Ej oberoende (anställd).	Ej oberoende (anställd).

* Indirekt innehav av aktier i Handelsbanken via vinstandelsstiftelsen Oktogonen.

Namn	Tommy Bylund, ledamot	Göran Ennerfelt, ledamot	Lone Foss Schroeder, ledamot	Jan Johansson, ledamot	Sverker Martin-Löf, ledamot	Bente Rathe, ledamot
Befattning	Bankdirektör	VD i Axel Johnson Holding AB	Verkställande direktör i Wallenius Lines AB	VD och koncernchef i Svenska Cellulosa AB SCA	Direktör	Direktör
Utbildning	Gymnasieutbildning	Fil kand och civilekonom	Civilekonom och jur kand	Jur kand	Tekn lic, Fil dr hc	Civilekonom och MBA
Invald år	2000	1985	2009	2009	2002	2004
Född	1959	1940	1960	1954	1943	1954
Nationalitet	Svensk	Svensk	Dansk	Svensk	Svensk	Norsk
Andra uppdrag	Ordförande i Stiftelsen Oktogonen. Ledamot i Ljusdals kommuns näringspolitiska stiftelse, Närjys.	-	Ledamot i Vattenfall (revisionskommitté), Yara ASA (revisionskommitté), Bioneer A/S, Aker ASA (revisionskommitté), Aker Solutions ASA, WWL A/S, NKT A/S.	-	Ordförande i Svenska Cellulosa AB SCA, Skanska AB, SSAB. Vice ordförande i Telefonaktiebolaget LM Ericsson, AB Industrivärden och Svenskt Näringsliv.	Vice ordf i Norsk Hydro ASA, ledamot i Choice Hotels Scandinavia AS, Home Invest AS, Powel AS. Ordförande i Ecohz AS. Ledamot i Norske Statens Finanskrisutvalg.
Bakgrund	Anställd i Handelsbanken sedan 1980. Kontorschef i Handelsbanken sedan 1992.	Från och med 1966 innehaft olika uppdrag och tjänster inom Axel Johnson Gruppen med ett avbrott för Wells Fargo, San Francisco, USA 1971-1972.	2006- VD Wallenius-rederierna AB. 1982-2004 Ledande befattningar inom AP Møller/Maersk A/S.	2001-2007 VD och koncernchef Boliden AB. 2001 Chef för nätverksamheten Telia AB. 1994-2001 Vice VD Vattenfall. 1990-1994 Af-färsområdeschef Svenska Shell. 1985-1990 Bolagsjurist inom Shell. 1984-1985 Biträdande jurist. 1981-1983 Tingsnotarie.	1977-2002 Verksam inom Svenska Cellulosa AB SCA i olika ledande befattningar.	1999-2002 Vice koncernchef Gjensidige NOR (VD livbolag, ordf Fond- och Kapitalförvaltn bolag). 1996-1999 VD Gjensidige Bank AS. 1993-1996 VD Elcon Finans AS. 1991-1993 Vice VD Forenede Forsikring. 1989-1991 Ekonomidir Forenede Forsikring. 1977-1989 Kredit- och ek chef E.A. Smith AS.
Ersättning	0 kr	800 000 kr	575 000 kr	450 000 kr	875 000 kr	550 000 kr
Kreditkommitté Närvaro	Ledamot 11/11	Ledamot 6/7	-	-	Ledamot 11/11	Suppleant 3/3
Revisionsutskott Närvaro	-	-	Ledamot 2/2	-	Ordförande 5/5	Ledamot 2/3
Ersättningsutskott Närvaro	-	Ledamot 4/4	-	-	-	Ledamot 4/4
Styrelsemöten Närvaro	10/10	9/10	6/7	6/7	10/10	10/10
Egna och närståendes aktieinnehav	15 274, varav indirekt innehav 14 330*, personalkonvertibel nominellt belopp 909 000 kr.	65 000	0	0	4 000	1 330
Beroende/oberoende	Ej beroende (anställd).	Oberoende till banken, bankledningen och större aktieägare.	Oberoende till banken, bankledningen och större aktieägare.	Oberoende till banken, bankledningen och större aktieägare.	Oberoende till banken och bankledningen. Ej oberoende till större ägare (ledamot i AB Industrivärden).	Oberoende till banken, bankledningen och större aktieägare.

Koncernledning

CENTRALA BANKLEDNINGEN

Pär Boman, Verkställande direktör, koncernchef.

Född 1961. Anställd: 1991. Aktieinnehav: 5 427 varav 3 927 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 5 000 000.

Katarina Berner Frösdal, Bankdirektör, chef för Infrastrukturavdelningen.

Född 1956. Anställd: 1979. Aktieinnehav: 15 543, varav 15 543 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Björn Börjesson, Vice verkställande direktör, myndighets- och branschkontakter samt intern bolagsstyrning. Född 1951. Anställd: 1981. Aktieinnehav: 13 063, varav 13 063 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Anders H Johansson, Vice verkställande direktör, chef för Dataavdelningen.

Född 1955. Anställd: 1999. Aktieinnehav: 1 095, varav 1 095 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Olle Lindstrand, Vice verkställande direktör, chef för Kreditavdelningen.

Född 1949. Anställd: 1985. Aktieinnehav: 8 721, varav 8 721 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Anna Ramberg, Vice verkställande direktör, chef för Personalavdelningen.

Född 1952. Anställd: 1971. Aktieinnehav: 32 576, varav 31 667 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Ulf Riese, Vice verkställande direktör, CFO, chef för Finans- och ekonomiavdelningen, Investor relations. Född 1959. Anställd: 1983. Aktieinnehav: 29 701, varav 11 044 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Håkan Sandberg, Vice verkställande direktör, ordförande dotterbolag.

Född 1948. Anställd: 1969. Aktieinnehav: 14 983, varav 14 474 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

M Johan Widerberg, Vice verkställande direktör, ordförande internationella marknader. Född 1949. Anställd: 1972. Aktieinnehav: 32 459, varav 29 759 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

REGIONBANKSCHEFER

Anders Bouvin, Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Norra Storbritannien. Född 1958. Anställd: 1985. Aktieinnehav: 10 198, varav 8 698 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Henrik Carlstedt, Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Finland.

Född 1947. Anställd: 1995. Aktieinnehav: 2 756, varav 1 756 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Michael Green, Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Västra Sverige.

Född 1966. Anställd: 1994. Aktieinnehav: 2 390, varav 2 390 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Rainer Lawniczak, Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Mellansverige. Född 1958. Anställd: 1982. Aktieinnehav: 12 140, varav 12 140 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Thommy Mossinger, Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Stockholm. Född 1951. Anställd: 1982. Aktieinnehav: 12 094, varav 12 094 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Anders Ohlner, Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Södra Sverige. Född 1955. Anställd: 1985. Aktieinnehav: 7 621, varav 7 121 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Göran Stille, Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Norra Sverige. Född 1966. Anställd: 1987. Aktieinnehav: 1 499, varav 1 499 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Dag Tjernsmo, Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Norge.

Född 1962. Anställd: 1988. Aktieinnehav: 2 096, varav 2 096 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 909 000.

Magnus Uggla, Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Södra Storbritannien. Född 1952. Anställd: 1983. Aktieinnehav: 40 915, varav 10 915 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Frank Vang-Jensen, Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Danmark.

Född 1967. Anställd: 1998. Aktieinnehav: 1 232, varav 932 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Carina Åkerström, Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Östra Sverige.

Född 1962. Anställd: 1986. Aktieinnehav: 4 478, varav 4 478 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 1 133 000.

AFFÄRSOMRÅDESCHEFER

Per Beckman, Vice verkställande direktör, chef för Handelsbanken Capital Markets.

Född 1962. Anställd: 1993. Aktieinnehav: 1 499, varav 1 499 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Yonnie Bergqvist, Verkställande direktör för Handelsbanken Finans.

Född 1961. Anställd: 1979. Aktieinnehav: 13 561, varav 13 424 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Petri Hatakka, Vice verkställande direktör, chef för Handelsbanken International.

Född 1962. Anställd: 1990. Aktieinnehav: 1 592, varav 1 592 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Lars Kahlund, Verkställande direktör för Stadshypotek.

Född 1954. Anställd: 1975. Aktieinnehav: 24 423, varav 24 423 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Claes Norlén, Vice verkställande direktör, chef för Handelsbanken Kapitalförvaltning.

Född 1955. Anställd: 1978. Aktieinnehav: 18 496, varav 17 996 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

STABSCHEFER

Jan Häggström, Bankdirektör, chef för Ekonomisk analys.

Född 1949. Anställd: 1988. Aktieinnehav: 5 126, varav 5 126 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Ulf Köping Höggård, Bankdirektör, chef för Juristavdelningen.

Född 1949. Anställd: 1990. Aktieinnehav: 4 255, varav 4 255 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Lena Thörnelli, Bankdirektör, chef för Informationsavdelningen.

Född 1956. Anställd: 2007. Aktieinnehav: 0. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

Janita Thörner-Lehrmark, Bankdirektör, chef för Administrationsavdelningen.

Född 1949. Anställd: 1969. Aktieinnehav: 32 495, varav 31 795 i indirekt innehav*. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2 266 000.

* Indirekt innehav av aktier i Handelsbanken via vinstandelsstiftelsen Oktogonen.